

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken Aprilis 12-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Londoni közönség' tanátsa Már-
tzius' 22-dikén valósággal összehívattatott
a' végre, hogy a' Ministerek által kivánta-
tott fennálló katonaság' számának alábbszál-
littatását, 's az átaljában lehető jobb gaz-
dálkodásnak kivánását illető kérés levélre
nézve, tanátskozzék. A' híres *Waithman*
gyökeres beszédet intézett a' gyűléshez, igen
keservesen panaszkodván, azért, hogy a'
Ministerek minden eddig való ígéreteik és
szép szavaik mellett is a' kiméllés' dolgá-
ban legkissebb lépést sem tettek, hanem
sőt inkább annak a' gyalázatos jövedelem-
től való taksának jóvállása mellett mind ez
ideig megmaradtak: — „Ministereink, úgy
mond, ígéreteik közzül tsak egygyiket is
bé nem töltötték; a' kiméllés szünetnélkül
a' szájokban forog, de a' valóságban sohol
semmi nyoma nem látszik annak. Elkül-
döttek ugyan sok tábori szegény kézi mun-
kásokat 's egyéb a' féleket, kiknek a' bé-
kességben semmi élelmek nintsen: de más
felől sok, semmi szolgálatot nem tévő tiszt-
viselőknék fizetéseiket 's penzióikat megsza-
porították.“

Hasonló hangon beszéllettek a' gyű-
lésnek más tagjai is; az egygyik azt erőssít-
tette, hogy a' Parlamentumban közelebről
nyert győzedelem (a' jövedelemtől való tak-
sának megszüntetése) sem lenne tökéletes,

ha az Ellenkező-rész, a' félig tett útban meg-
állana, 's tökéletes reformátziót nem re-
ménlhetne. — Olyan sokáig folyt az efféle
beszélgetés ezen gyűlésben, hogy az idő-
ből egészszen ki fogyván, minden resulta-
tum nélkül kellett eloszlani, de oly hatá-
rozással, hogy más nap' megint elkezdődjék
ugyan ezen tanátskozás.

Irlandiának némely északi vidékein
különösön pedigés névszerént a' *Down* nevű
Grófságban, a' nyúghatatlankodók, kik *Le-
veillers* nevet adtak magoknak, nagy fé-
lelmet és rettegést terjesztettek-el a' birto-
kosok között, azzal fenyegetvén őket, hogy
házaikat felégetik, sőt magokat is megöl-
döklük, ha az árendát magok önként alább
nem botsátják. Az *Armagh* Grófságban is
hasonló fenyegetődzések hirleltettek-el *Car-
lingford*nak környékein, 's mind ezeken a'
környékeken nem kevésbé féltek a' jöven-
dőtől.

Anglus újságirói beszélgetések: —

A' (Londoni) Kurir: — „Az *Ellen-
kező-részt*, közel való meghasonlás fenye-
geti. A' régi *Foksis*ták tanátsot tar-
tottak, a' melyben *Posonby* és *Tier-
ney* urak nagy kedvetlenséget nyilatkoz-
tattak, azért, hogy ezen résznek egy, tsak
tngnapi tagja, *Brougham* úr, az egész
résznek fejévé akarja magát tenni. A' *Bur-
dette*k és *Cochrán*ék azonközben
tsakugyan keményen öszszetsatolódtak *Brou-*

gham úrral. A' mi a' Grenvillistákat illeti, lehetetlen, hogy ezek a' feljebbneveztek között egygyikkel is tarthassanak, minthogy a' Grenvillisták egyáltalában a' Frantzia Királyi familia' legitimusságának fogják pártját, 's a' Bourbonokhoz szítnak. E' szerént az a' reménség, melly az Ellenkező-rész' thermometrumán a' múlt héten még nagy hévséget mutatott, most ismét a' fagyás' pontjánál alább le szállott. —“

A' Times: — „Szerentsét kívánhatunk hazánknak azért a' győzedelemért, melly éppen oly fontos, mint az *Európai nagy katona Despotának* meggyőzöttetése; tudni illik a' jövedelemtől való taksának Fiscalis Desputismusán való győzedelmeskedésért! A' kintstár' Cancellarius, az ország'nak minden részeiről bérkezett levelek mellett is egész a' voksolásig magáénak gondolta lenni a' győzedelmet. Védelmezte ő mind végig a' maga ügyét, úgy a' mint csak kitelhetett: de semmire sem mehetett. Megmondotta néki egy érdemes Baronet, hogy, ha azok, kik az alsó házban a' népet teszik, a' magok kötelességeiknek meg felelnek, nem fogják a' Ministerek semmi efféle plánumaikat végrehajtani. A' háznak ezen része megfelelt kötelességének; az egész ország' kívánságát a' magáévá tette. A' voksolás' resultátumai, mind ezen házban mind ezen kívül, örvendező kiáltozással fogadtattak, 's mi bizonyosok vagyunk abban, hogy ez az örvendező kiáltozás a' fő várostól fogva az ország' legtávolabb lévő széléig elfog terjedni minden felé. Mi és az utánunk következők, megmenekedve találjuk lenni már most magunkat egy Fiscalis Inquisitziótól. Többé eszibe nem fog soha jutni egy Anglus Ministernek is az, hogy a' maga hazájabeli emberekre, békesség' idején ilyen gyűlölséges terhet vessen. Most történt a' mi Historiánkban legelőször az, hogy valamelly terhes hadakozásnak idején kívül, valamelly efféle eszközzel való élest jóvalottak volna nekünk. Szerentsénkre,

viszsa vetődött. Köszönet érette azoknak a' voksoknak, a' mellyek ellene szegeztek magokat, a' kérő levelekkel való élés' jussa' szabad gyakorlásának, és, néminémű kevélységet is akarván hozzá tenni, köszönet érette a' nyomtatásbéli szabadságnak is.“

A' (Londoni) Kurir: — „Sajnálásra méltó az alsó háznak ezen fontos tárgyeránt való vaksága. A' jövedelemtől való taksa vala egygyetlenegy alkalmas eszköz a' Státus' szükségeinek kielégítésére. A' mi 84 Grófságaink, 791 Distriktusaink, 1186 városaink 's mezővárosaink, és 11,795 parókhias helyeink között, a' mellyekből Anglia áll, csak 15 Grófságok, 98 Distriktusok, 56 városok 's mezővárosok és 57 parókhias helyek küldöttek, következésképpen 69 Grófságok, 693 Distriktusok, 1130 városok 's mezővárosok, és 11,738 parókhias helyek nem küldöttek, kérő leveleket a' Parlamentumhoz. —

A' Morning Chronicle: — „Mi arra emlékeztetjük a' Ministereket, hogy nem egész betsületeség vala tőlök, magok felől azt a' határozást nyilatkoztatni, hogy a' magok plánumaikkal egygyütt akarnak fennállani vagy megbukni. De úgy itélünk mi, hogy ők meg fogják változtatni gondolatjokat; népünk pedig vigyázni fog arra, hogy az eltöröltetett taksa' helyébe semmi egyéb újak bé ne hozattassanak, hanem a' közönséges költségeknek kevesítettetésére, 's különösen a' katonaság' számának lejjebb szállittatására fordittatik a' valóságos gazdálkodást tárgyazó figyelmetesség.“

(Az efféle tikkelyek, a' jövedelemtől való taksának eltöröltetését követett két napokon, Mártzius 19-dik és 20-dik napjain, jöttek mind ki a' Londoni újságokban).

Mártzius' 23-dikán azt irták vala némely újságlevelek, hogy a' Régens Princz 22-dikben már másodszor lovagólt légyen ki, 's reménlették, hogy *Brighthont* nem soká oda hagyván bé fog *Londonba* menni. —

Még ez a tárgy is ellenkező tikkelyeknek kiadására szolgált alkalmatosságul a' Londoni újságíróknak: —

A' Times: — „A' Princz ugyan (e' 25 - dikben iratik) másodszor is kilovagla, hanem azok az eszközök, mellyek által a' lóra való felülhetésre segítettett, egy szemmel látott tanunak bizonyágtétele szerint nem olyanok, hogy az ő Kir. Hertzegsége egészségének egyhamarjában lehető helyreállása eránt reménséget nyujthatnának. Ezek valának a' lóra való felülésének eszközei: Egy állást készítettek vala, melyre egy lassanlassan emelkedő széles padon (*planum inclinatumon*) lehetett felmenni, mellyen a' Princzet karikán mozgó székből ülve taszították-fel az állásra, a' hol ismét néhány tsigák által emelték-fel annyi magasságra, hogy a' lovat alája lehessen vezetni, 's így eresztették-le osztán szép tsendesen a' nyeregbe, melly mellett e' szerint a' *musculusok* semmi tulajdon erejek által való mozgást nem tettek, 's az ezen friss levegővel való élés és lovaglás közben is teljesen nem látszott az ő Királyi Hertzegsége erejének visszatérése. Mi nagyon félünk, hogy a' Princz még nem oly hamar fog Londonba bójóni. —

„A' Kurir: — „Igaz az, hogy a' Princznek lábaiban valamely gyengeség volt, a' melly szükségessé tette ezen készületeket a' lóra való felülhetés végett. De csak ennyiből is állott már az ő K. Hertzegsége betegségének még hátralévő maradványa. A' jövő Szerdán, Mártzius' 27-dikén várják ő K. Hertzegségét Londonba. Ez a' történet igen kedvetlen tekintet fog lenni bizonyos részen lévőeknek (az ellenkező Részt érti), minthogy ez által mind azokat a' híreket, mellyeket ők a' Princz' betegségének neméről elterjesztettek, megczáfoltatni fogják szemlélni. A' Princz semmi egyéb egészségtelenséget nem érzett annál, a' mi minden kemény köszvényfájdalmakat követni szokott. Ha pedig valósággal oly beteg lett volna, mint az ezen ré-

szen lévőek vélekedtek: ezen esetben még gyűlölségesebbek lettek volna azok a' kitesapások, mellyekre ezek ellene kifokadni bátorzkodtak. Szerentsénkre elmondhatja azt ő Királyi Hertzegsége, hogy egy bizonyos részen lévőeknek gyűlölségét tsak az által vonta magára, hogy Angliának valóságos javára figyelmeztett; a' mesterkedőket soha a' maga tanátsosaivá nem választotta; a' jó és igaz úgy eránt soha kétségbe nem esett; és a' *Bourbonok'* thrónusának bitangolójával soha semmi féle gyalázatos békességre lépni nem akart. Ez az, a' miért neki, az említett részen lévőek soha meg nem botsáthatnak! “

A' jövedelemtől való taksára nézve a' Quakkerek a' felső házhoz is akartak benyujtani egy kérő levelet, ilyen titulusú borítékban: A' Parlamentum felső házához — de ezt nem fogadta-el a' Lord Cancellarius, azért, hogy a' bevett rendtartás szerint a' felső házhoz ilyen titulus alatt kell beadni minden kérő leveleket: A' Parlamentumban öszsze gyűlekezve lévő Papi és Világi renden lévő Lordokhoz. — Lord Stanhope pártjokat akarta fogni a' kérőknek, ebből a' tekintetből, hogy Lord azt teszi, hogy Ur, a' *Quakkerek* pedig, az istenen kívül senkit nem neveznek Lordnak vagy Urnak, tehát talám el lehetne nékiek ezen gyengeségeiket, vagy előitéleten fundálódó vélekedéseket nézni, és bé lehetne venni az ő kérő leveleiket. De nem használt semmit a' Lord Stanhope' pártfogása. Nem vették-bé a' kérő levelet.

Annak az igen gazdag Serfőzőnek de e' mellett a' Parlamentum' alsó háza' igen derék volt Orátorának Whitbreadnak, ki a' múlt esztendőben magát megölte, a' testamentomát már kihirdették 's végrehajtották. A' Londoni házat, melyben magalakott, 3500 font Sterlingeiből (valami 38,000 forintokból) álló esztendőnként való

jevedelemmel egyetemben, az özvegynek hagyta holtá' napjáig. Minden hátra hagyott vagyoni, hites betsű szerént, 200,000 font Sterlinget (valami 2,200,000 forintot) tesznek. Az ezen örökségről szolló stempeles papirosért 2700 font Sterlinget (közel 30 ezer forintot) kellett fizetni. A' nagy serfőző házat a' nagyobbik fiának hagyta, 's neveltetésére, addig míg útozni mehet, esztendőnként 4400 forintot rendelt. A' kisebbik fiának hagyott 340,000 forintot, ezen kívül esztendőnként 5,500 forintokból álló jövedelmet, 's azon esetre, ha a' fiú a' maga annya'-apja H o v a r d által néki ígertetett jószágnak jövedelméhez hozzá nem juthatna, még 55,000 forintokból álló tőkepénzt. Ugyan ezen fiú azt a' három lóvat is kiválaszthatja az istálóból, a' mellyiket tettik. A' két leányai között kap mindenik, 330,000 forintot, 's a' 19 esztendőt elérvén az után, zseb-béli pénz nevezet alatt, esztendőnként 3300 forintot. — Mind jól megemlékezett testamentomában az írószobájából emberekről 's egyéb tselédjeiről is. Az írószobájából embereknek még az özvegyeikről és árváikról is gondoskodott, p. o: ezen utolsók között esztendőnként mindeniknek nyoltz-nyoltz száz forintot rendelt felnevekedésekig. A' szakátsnéjának egyszerre 660 's azután esztendőnként 550 forintot rendelt holtanapjáig.

B e l g i u m.

Azt a' vizsgálódó tornyot, melyről a' W a t t e r l o o körül lévő minden halmokra és völgyekre látni lehetett, 's a' mellyet Hertzeg *Wellington*, az ezen helyet örökre emlékezetessé tett ütközet előtt csak kevés napokkal építettett vala, 's a' melynek ezen ütközet alatt oly nagy hasznát vette, a' minap ott uralkodott szél egészen felfordította; a' körül lévő erdőket pedig mellyekben a' fák ezer meg ezer golyóbisok által össze meg össze lyuggatva voltak, a' bir-

tokos, mind kivágatta, úgy, hogy ezen helyen, ennek a' véghetetlen vitézségnek, dicsőségnek, és örökös gyásznak minden emlékeztető jelei, egészen elenyésztek; az egész vidék más formába oltözött; csak a' historiákban fog ennek örökös emlékezte megmaradni.

É s z a k i A m é r i k a.

A' N e y - Y o r k i újságok hosszasan beszéllenek a' *Bonaparte Jósef* és több más kivándorlott gazdag Frantziák' plánumáról, a' melly szerént ezek ott egy egész új Szabad plántatartományt akarnak fundálni, és erősítik, hogy N a p o l e o n lett volna ezen plánumnak legelső kigondolója. Mondják, hogy a' W a t e r l o o i ütközetnek elvesztése után legelső gondolatja volt, hogy egész familiájával és sok barátjaival együtt A m é r i k á b a vegye útját és ott egy Szabad kolóniát fundáljon. N e y - Y o r k o t határozták volt a' magok öszszegyülekezésnek pontjává, a' hova az ő bátya J ó s e f, minden kintsevel és sok jó baráttyaival egygyütt szerentsésen meg is érkezett, míg az alatt az Ex-Császár az Ánglusoknak kezekbe akadott, a' több testvérei addig késedelmeztek, hogy utoljára egészen elkéstek. vagy legalább még eddig Európából el nem távoztak. Már újságokban is olvastuk, hogy a' volt Frantzia Politziai Minister *Fouché*, még Elbai Fejedelem korában jóvállotta volt *Napoleonnak*, hogy tegye által a' maga jövendőbeli lakását *Északi Amérikába* — a' hol, így szollott *Fouché* a' maga Napoleonhoz irt levelében, tsendes lakása fog lenni, a' hol az Európai Hatalmasságok sem fognak eránta semmi gyanakodással viseltetni, a' hol, mint szabad polgár, egy nemes, egy szabad, és az ő erős lelküségét kimutatott nagy tselekedeteit, 's egyéb felséges tulajdonságait igazán esmérő, 's mind ezekért őtet bámulással néző népnek közepette fogna élni, a' nélkül, hogy attól fél-

hetne, hogy a' maga ditsósságra és tiszteletre való vágyodása által valakinek felelmet okozhatna." —

A' vidé, mellyet ezek az új Frantziák Amerikában elfoglaltak, 's a' melly ennekutánna ezen Szabad Státusok lantzában, egy karikát, vagy szemet fog fog tenni, egy széles kiterjedésű környék, melynek már most Uj Frantzia ország a' neve. A' Szent Lörintz nevű nagy víz mellett nyúlikel, úgy, hogy ennekutánna e' fogja tenni az Egygyesült Státusok' északi határait. Déli határai pedig ugyan ezen új Frantzia országnak éppen Ney - York-hoz nyulnak. Az Ontario és Champ-lain nevű tók, igen jó kezeügyiben feküsznek a' kereskedésre 's hajókázásra nézve; Ney - York a' tengerrel is egész közösülése van a' folyó vizek és tsatornák által. A' földje minden gabonának és gyümölcsnek termésére alkalmas. Mihelyest a' lakosok' száma a' meghatározott mennyiséget eléri, azonnal voksa és ülése leszen a' tartománynak a' Washingtoni Congressusban, a' melly akkor eshetik meg, mikor 100 ezer olyan férjfiú lakosok találtnak a' tartományban, a' kik a' magok 16 - dik esztendejeket elérték.

Generalis Grouchy nem régen Washingtonban járt.

Némelyek úgy vélekednek, hogy ennek az új Frantzia országának az Anglus Ámerikai tartományokhoz való igen nagy közelsége adta volna arra az alkalmatosságot, a' mi nem régen a' Quebecki újságban irattatott, hogy az *Alsó Kanadai* törvényhozó gyűlésben azt jóvallotta a' Gyűlés' Orátora, hogy a' Frantzia országból és Európának egyéb részeiből oda az Anglus tartományok' szomszédságába érkező sok idegenekre nézve, jó lenne, valamely előre való eszközökkel élni.

B é t s

Tepnaptól fogva nagy szomorkodás fogta-el Bétsben minden jó embereknek

szíveket, az itt következő gyászos jelentést olvasván az Udvari Német újságban: —

„Egy Császári Királyi Kabinéti Kurír, a' kit Aprilis 7 - dik napján estve indítottak útnak Veronából, ezt, a' minden Cs. Státusokra nézve szomorú hírt hozta, hogy Császárné ő Felsége meghalálozott. Ez a' kipótolhatatlan, de már egy időtől fogva az ő Felsége betegségének, a' melly ellen ő Felsége példa nélkül való eltökéllettséggel 's nagy lelki erővel tusakodott, elnehezüléséből előre ellátatott, nagy vesztés, valamint Felséges Férjét és Felséges Familiáját, úgy minden hűséges népeit, legmélységesebb szomorusággal tölti-el. Betegségének utolsó napjai nem valának olly sullyosok, mint annak Mártzius' 27 - dikén kezdődött elnehezülése után mindjárt eleinten voltak: sőt olyan emberek is találttak a' körülette lévők között, a' kik még ekkor is az ő Felsége egészségének megeshető helyreállításához való kedves reménség által tápláltattak; midőn az említett napon 7 - dikben reggel olyan jelek mutaták meg magokat, a' mellyekből az ő Felsége' betses életének végefélé való közelítését elláttni lehetett. Egész utolsó szempillantatjáig megtartotta ő Felsége a' maga elméjébéli jelenvalóságát, 's az isteni gondviselésben helyhez tetett |tellyes megnyúgvással és szép tsendesen a' Császár ő Felsége jelenlétében múltkiazon estve 7 órakor, a' világból.

„Császár ő Felsége ezen egész utolsó időben majd szüntelenül a' beteg mellett tartózkodott, 's a' legnagyobb eltökéllettségnek, nagy lelki erőnek, 's az isteni végzésben való megnyúgvásnak, újabb, és bajosan követtethető példáját mutatta ezen ő Felségét személyesen illető keserves környúlállások között. Ő Felsége, a' maga népeinek örömökre, legjobb egészségben van Veronát e' hónap' 8 - dikán oda hagyni, útját Pádván által Velenczébe venni, 's a' Husvéti innepeket ott tölteni szándékozott.

A' boldogúlt Császárné ő Felségiért való Udvari ügy nevezett Kis Gyász, a' melly fekete ruhából áll, itt ezonnal felvétetik, a' mi pedig a' melly Udvarigyászt illeti, melly a' halottnak Bétsben leendő közönséges ceremoniával való eltemtetésekor kezdődik, a' rendelések még következni fognak.

~~~~~

Császár ő Felsege kegyelmesen méltoztatott a' Királyi Magyar Udvari Kamaránál, Tiszteletből való Titoknok Gróf Mailath Károly Császári Királyi Camerarius, 's ugyan azon Tisztviselő Karnál Concipista Baró Eötvös Ignátz Urakat, mindkettőjüket ugyan azon Királyi Magyar Udvari Kamaránál Valóságos Titoknokokká kinevezni.

~~~~~

A' Cs. Kir. Fő Hertzegeknek Angliában volt tartózkodásokról így írnak Londonból Mártzius' 12-dikén:

Megérkezvén a' Fő Hertzegek Londonba October 23-dikán, a' Hertzeg Sz. Albans Palotájába szállottab-bé, melly a' Régens Printz parantsolatja szerént előre felkészített volt erre a' végre. Nagyon kevés ideig múltak a' Fő Városban, és mihegyt a' Kiralynét Windsorba meglátogatták 's más el nem kerűhető látogatásokat is megtettek volna, azonnal elindultak azon Városaiiba Angliának, mellyekbe a' nevezetesebb Fábrikák vagynak, ilyen módon bé utaztak egész Északi Angliát. Edinburgba jutván, vissza tértek, és Liverpool 's Manchester városain keresztül Londonba jöttek.

Örvendhetnek azon Tartományok, a' mellyekben az ilyen módonn utazó Hertzegek vagy igazgatni, vagy legalább lakozni fognak. Mindeneket a' leg nagyobb figyelmetességgel megvisgáltak, valami csak a' Föld mivélésre, Marhatartásra, Mechanikára, vagy Architekturára tartozott, és mindenütt olyan embereket választottak magok mellé az elő forduló tárgyak

megmagyarázására, a' kik arra legalkalmasabbak voltak. Másodszor is keveset múltak Londonban, és csak hamar elindultak Angliának nap nyugoti részébe. Itt a' halhatatlan Herschel' Observatoriumát, melly Slough mellett vagon, megnézték, valamint szintén más helyeken a' nevezetesebb Gőz-machinákat. Nem elégedtek-meg csak a' nézéssel, hanem csak nem mindenekből, Modeliákat és rajzolatokat szerzettek, arra a' végre, hogy majd a' magok Hazájokban azokkal használhassanak. Végre vissza jöttek ujabbban is Londonba, hogy ezen Világ Fő Városának nevezetességeit meglássák és itt múltak Mártzius' 8-dik napjáig a' mikor Dovertól hajóra ültek és Calais felé elindultak. A' Londoni nevezetességek közt el nem múltak a' nem régiben tökéletesített nevezetes köny nyomtató machináját König Urnak megvisgálni, melly a' nélkül, hogy egy emberi kéz is járulna hozzá, 900 Árkusokat nyom egy óra alatt, még pedig nem csak úgy mint az eddig fel talált Machinák, egyik oldalán a' Papirosnak, hanem egyszerre mind a' két tőnn. Éppen ekkor nyomtatták Schillernek egy munkáját, melynek elejébe egy Ajánlás volt téve, a' melly ezen alkalmatosságra volt készített és igen szép versekből állott.

~~~~~

Ő Fő Hertzegségek Belgiumban még folytatják a' magok útozásokat. Mártzius' 27-dikén Lüttichbe szédékoztak érkezni, a' hova Generális St. Julien, Morzin, Oberster Bley és Báró Schell urakat már magok előtt elküldötték vala. Mons felől jöttek ő Fő Hertzegségek.

Elegyes dolgok.

A' Les Annales Politiques nevű Párisi újságot betiltották egy illetlen zikkelyért, melyben Mártzius' 20-dik napjáról téven emlékezetet, azt erőssítette az író, hogy a' Bonaparte' Elba' szí-

getéről lett visszajövetelének, a' Royalisták' pilitikátlansága volt az oka.

Romában közönséges *Consistorium* tartatván az új Kardinálisok meghiteltettek, 's a' Kardinálsi Süvegek nékiek nagy pompával által adattattak. Jelen voltak ezen *Consistoriumban* Károly (volt Spanyol) Király, 's a' *Hetrúriai* volt Királyné, a' Romai Kormányozó, a' Magistrátus, és sok más honnyi és idegen országi nagy uraságok.

Mártzius' 14-dik napján ő Szentségének Pápává lett választatását inneplették ugyan ott. Viradtakor ágyuk' dörgése által adtak hirt a' népnek, ezen innepnek örvendetes előkerüléséről. A' templomi ajtatosságnak vége lévén, az egész Szent Collegium, minden Fő Papiszemélyek, a' Nemesi Testörzők' tsapatja, a' Nemzeti örzők' 's a' Reguláris katonaság' Generálstábjaik, 's valamint a' Romai úgy az idegen Uraságok is, legfényesebb gálaruháikba öltözve, a' *Quirinális palotában* köszöntötték ő Szentségét.

Mártzius' 12-ik napján a' volt Spanyol Királynak, ennek volt feleségének, Mária Ludovikának, a' *Hetrúriai* volt Királynénak, 's a' *Savoyai* volt Királynak III-dik Emmanuel Károlynak udvarlására mentek az új Kardinálisok.

Comocini nevezetes Ritter, tetőtőlfogva talpig való nagyságában lefestette a' *Sachsen-Gothai* Királyi Hertzeg' rendelésére Pápa ő Szentségét, 's a' közönségesen megegyező ítélet szerént minden eddig való próbatételek között legjobban eltalálta az ő Szentsége képét. Ülve van lefestve ő Szentsége, 's bal kezében egy levelet tart, mellyen, annak je-

lentésére, hogy a' Legátziók és a' Pápa' egyéb tartományai a' Szent Széknek vissza adattattak, ezen szók olvastatnak: *Benevento, Fregillis, Piceno, Bononia, Ferrara, Aemilia.*

Eliza nevű hajó, mellyet gőzerő hajt, Angliából Frantzia országba Rouenhez, 's innét Párisba evezett, a' hova Mártz. 29-dikén délutáni 2 órakor, megszámlálhatatlan sokságú nézőknek bámulására szerentsésen megérkezett. Egy hajót, minden látható mozgató erő nélkül [a' kerekek, mellyek a' gőzerő által forgattatnak, 's a' hajót hajtják, fedél alatt lévén nem látszanak) a' *Sequna* vizén sebessen felfelé menni, bajosan lehetne bámulás nélkül szemlélni. Tsudálatossá teszi továbbá ezen hajót első tekintetre egy nagy kémény, melly a' hajóbol nyúlik-fel, 's olyan formalog füstöl, mint a' téglavagy mészégető kementze.

A' *Thüilleria*' kestélya mellé érkezvén a' nevezett hajó, azt 21 ágyúlovás által köszöntötte, 's azután ott nem meszsze, ezer *Éljen a' Király!* kiáltás között kikötött. A' hajónak hosszúsága 68, szélessége 19 lábnyom. A' tulajdonosa *Adriel* nevű Frantzia, kivel egygyütt még vagy 10 más személyek ültek rajta. A' vizen olyan sebesen evez felfelé, a' milyen sebesen fut a' ló ügetve. Rouentől fogva Párisig, a' melly külömben 100 óranyi útat teszen, 60 óra alatt jött. Más hajónak ugyan ezen útnak megtételére 20 lovak és 20 napok kivántatnak. Mihelyt Párisba kikötött, azonnal ott termett néhány ahozértó emberekkel *Angouleme* Kir. Hertzeg is, és nem ok nélkül lehet reménleni, hogy az ország' belső hajózásának eddig való módján nagy változást fog okozni ez a' találmány.

*Aprilis 10-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 341 7/8 forintot Váltótze-
lában. Egy Császári aranyért 15 fl. 50 kr.*

Hazai és egyéb kiegészítő Toldalékok.

A' Magyar Kurir 30-dik darabjához.

Előfizetési Jelentések.

(I) Klopstock' Messziása Kiadatásáról.

Mély tisztelettel, és érzékeny háladatossággal említem a' mit már Ts. Kazinczy Ferencz Ur szép Literaturája 8-dik kötetében is tselekedtem, hogy a' T. T. Magyar Publikum számos Előfizetessel, némelly Méltóságok pedig Rézre metszett képekkel vagy ezekre megkivántató költségekkel gyámolították eddig való igyekezeteimet. Ez nékem új ösztönül szolgál, hogy tovább is igyekezzem Nemzeti Literaturánkat tehetségem szerént gazdagítani; mert ez csak úgy emelkedhetik, ha a' Tudósok' fáradozásait a' Kiadók, ezeknek költségeiket pedig az Olvasók segítik.

En részemről új példáját akarom adni hazafiúi készségemnek, és ama híres Német Irónak Klopstock Urnak, halhatatlan munkáját, a' *Messziást*, szándékozom közre bocsátani — Minden Nemzeteknél az által gyarapodott leghathatósabbban a' Litteratura, ha az eredeti Irók mellett más idegen Nemzeteknek remek munkáik is azon nyelvre fordítottak. Vannak ugyan már az Epicum Poema neméhez tartozó mind eredeti munkáink, mind fordításaink. A' hazafi örömmel nézheti *Zrinyinek* Ádriai Tenger Szyrenáját; *Gyöngyösinek* Murányi Venusát, és Kemény Jánosát: de ezek mellett még is nyereségnek tartjuk, hogy *Szabó Dávid* Virgil Eneisét; *Bessenyei György* Milton Elvesztett Paraditsomát; *Pétzeli* Voltér Henriását nyelvünkre fordította. Azért Litteraturánkra nézve hasznos szolgálatnak tartottam, ha azon jeles munkák számát Klopstock Messziásával nevelném. Erre nékem óhajtott alkalmatosságot nyújtott Tek. Kazinczy Urnak fáradhatatlan szorgalmatossága, a' ki, valamint más derék munkákkal ditséretesen tselekedett, ezen Szent Epopeját is folyó beszédben nyelvünkre fordította. Ezen Tudós Férfiúnak a' Classikusokkal való belső esmértsége kezességet nyújt, hogy ő Klopstocknak magos gondolkodását nem csak eléri: hanem Nemzetünknek könnyen érthetővé is teszi. Mellyre nézve reménylem, hogy Hazánkfiak ezen minden Keresztény előtt tiszteletes tárgyat kívánva fogják olvasni, 's engem annak kiadására Előfizetéseik által hathatósan segíteni.

A' munka három részben jelenik meg, közép nyoltzad rétbén, olly betűkkel, 's olly tiszta papiroson, mint T. Kazinczy Urnak Szép Litteraturája kilencz kötetéi. Minden kötethez egyegy Rézre metszett kép és egy Vignet járul. A' képek ezek: Nagy Méltóságú Tóth-Prónai Prónay László Ö. Ex.ja; Nagy Mélt. Gr. Hallerkői Haller József Ö. Ex.ja; Méltóságos Gróf Széki Teleki László Ur Ö. Exc.

Az egész munkára 9 forinttal lehet előrefizetni azon Erdemes Hazafiaknál, kik e' Jelentés végén megneveztetnek. Első része elkészül az Augustusi vásárra; második és harmadik része Novemberi vásárra. — Az előrefizetés határ ideje csak Medardusi vásárig tart: — Kérettetnek tehát méltó tisztelettel minden Hazafiak, kiknek a' Nemzeti Litteraturának gyarapodása sziveken fekszik, hogy ezen szándékomat annál inkább segíteni méltóztassanak; mivel az eddig kiadott munkákra megkivántató költségeket is nagyobb részént tulajdon erszényemből pótoltam, hogy Nemzetünk ditsőségét, a' mennyire tehetségem engedi, e' részben nevelhessem.

(II) Nevezetes Utazók' Tárháza, több Tudósokkal együtt készítette 's kiadta Kis János.

A' nevezetes utazások' jól készült leirásaik minden ellenmondás nélkül igen hasznos 's egyszersmind igen gyönyörködtető munkák is — Azokból a' Tudós az emberi figye-